

- Innvandring nødvendig

Forsker Knut Arild Larsen ved ECON – Senter for økonomisk analyse – mener at det kan bli mangel på ufaglært arbeidskraft i Norge. Etter hans mening kan en mer liberal innvandringspolitikk være løsningen:

– Når vi utdanner ungdommen så mye som mulig, blir kanskje løsningen på arbeidskraftmangelen i de praktiske jobbene å øke innvandringen for å få besatt stillingene, sier Knut Arild Larsen.

Advarer mot den vellykkede middelklasse

Thorbjørn Jagland.

Ap-leder Thorbjørn Jagland er tydeligvis redd for at løsere bånd mellom fagbevegelsen og Arbeiderpartiet skal føre til at partiet mister kontakten med grasrota.

I løpet av 1996 blir fagforeningenes muligheter for tegne kollektivt medlemskap i Ap fjernet.

«Gjennom samarbeid med fagbevegelsen får vi fotfeste i de store lønns-takergruppene. Uten denne forankringen kan vi lett bli et parti med liten kontakt med hverdags-Norge. Faren er der også for at partiet kan utvikle seg til å bli et elit-parti som styres av en vellykket øvre middelklasse,» skriver Jagland i siste nummer av Fellesforbundets blad «Magasinet for fagorganiserte».

Sitatet:

Karl Glad mangler antenne. Spørsmålet er om han også mangler jordledning.

Sjefredaktør i Dagens Næringsliv Kåre Valebrokk

ALMANAKKEN

I dag:

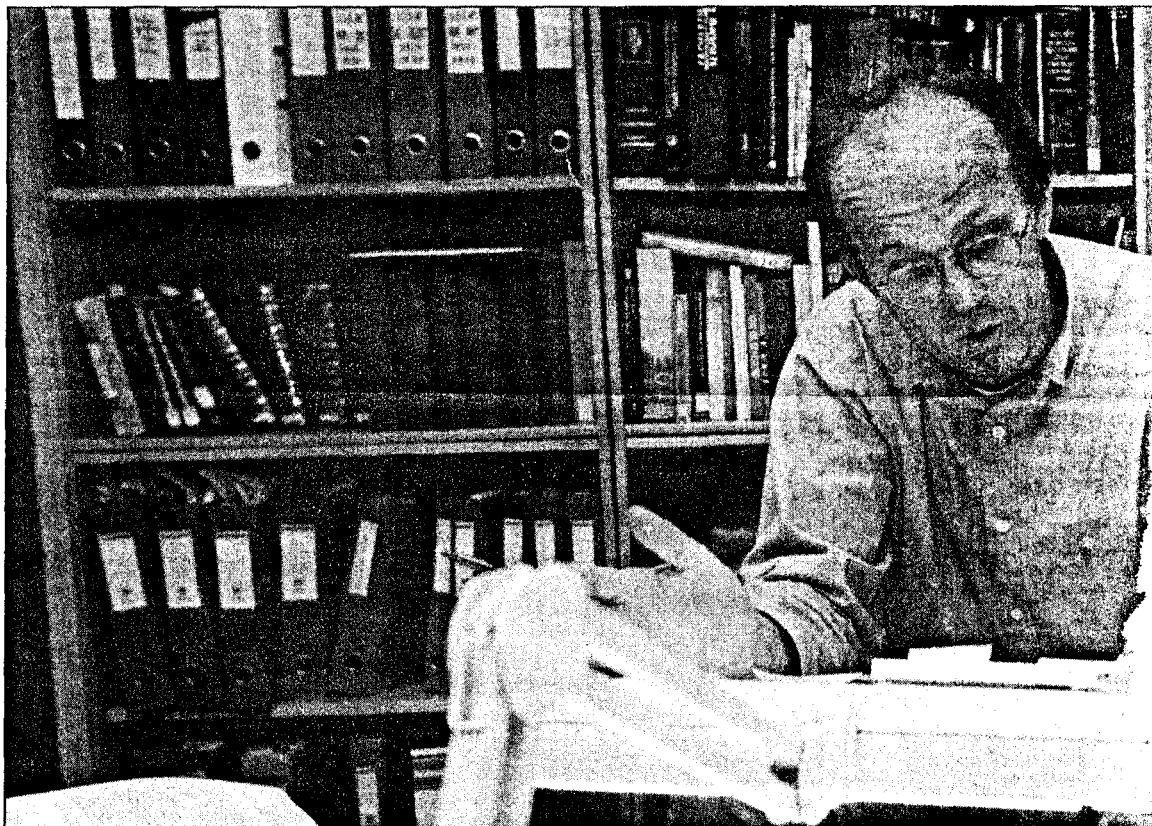
■ Ap og LO holder fagligpolitisk seminar om framtidig organisering av statsbedriftene.

I morgen:

■ Storthinget behandler grunnskoleloven om skolestart for seksåringer.

LUND-RAPPORTEN

DE KRIGER OM HISTORI

PÅ BANEN: Historikeren Sven G. Holtsmark som er tilknyttet Institutt for forsvarsstudier, måtte supplere bildet Lund-rapporten har skapt i

Sendt på banen for å svekke

Lund-kommisjonens rapport har utløst en ny kald krig. Denne gang mellom historikere som strider om hvordan norsk etterkrigshistorie skal skrives – på bakgrunn av kommisjonens omfattende dokumentasjon av massiv overvåking.

Av THOR GJERMUND ERIKSEN og STEIN AABO

Det er en uenighet med bitre overtoner som nå utspiller seg bak den faglige fasaden til det norske historikermiljøet.

Striden er både faglig og politisk og dreier seg om forståelsen av etterkrigstidas massive overvåking av venstresida og synet på norsk forsvars- og utenrikspolitikk. I tillegg spiller faglig prestisje en stor rolle.

Etter at sjokket i kjølvannet av Lund-rapporten har lagt seg, er det oppstått en debatt om verdien av Lund-rapporten. Mens deler av venstresida omtaler den som en endelig historisk dom over samrøret mellom Arbeiderpartiet og overvåkingstjenesten, satser Ap-leder Thorbjørn Jagland og statsminister Gro Harlem Brundtland alt på at nye historiker-utredninger skal sette sammenbildingen mellom partiet og overvåkingstjenesten inn i et mer behagelig historisk lys.

Svekke Lund-rapporten

Og de har allerede fått hjelp: Dagen etter at Lund-kommisjonens rapport ble lagt fram, fulgte historikeren Sven G. Holtsmark som er tilknyttet Institutt for forsvarsstudier etter eget utsagn «seg tvunget» til å gå på banen for å supplere bildet Lund-rapporten hadde skapt i media. Med en rekke avsløringer fra russiske arkiver, oppfattet mange at han «var sendt ut»

for å svekke Lund-rapportens historiske tyngde.

Historikere med ulikt ståsted vil ikke uttale seg offentlig om striden.

– Institutt for forsvarsstudier blir sett på som en del av «the establishment». Miljøet er preget av at det aldri har vært kritisk til norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk, sier en av Dagbladets kilder.

Striden avspiller et politisk mønster. Når Lund-kommisjonen først skulle ha med historikere hadde det nok vært en fordel om de hadde en litt mer variert politisk bakgrunn, sier en av Lund-kommisjonens kritikere til Dagbladet.

Delt i to leirer

Norske krigs- og etterkrigshistorikere har, svært forenklet sett, gjennom hele etterkrigsti-

da gruppert seg i to ulike leirer, preget av tradisjon, politisk oppfatning og arbeidsmetoder. Den ene gruppen har base rundt Hjemmefrontmuseet på Akershus og Institutt for forsvarsstudier.

” Striden avspiller et politisk mønster ”

Den andre består av enkeltstående historikere med ideologisk tyngdepunkt i SF/SV.

■ Arnfinn Møland er direktør ved Hjemmefrontmuseet og Olav Riste er leder ved Institutt for forsvarsstudier. Disse to utgjør et av regjeringens historikerutvalg.

På instituttet holder også Sven G. Holtsmark til. Han har de siste dagene tatt steget opp i historikernes kjendisdivisjon med sine avslørende dokumenter fra russiske arkiver. Miljøet har bygget opp stor ekspertise og har fått store oppdrag, både fra forlag og regjering. Midlene til forskning er kommet dels

Foto: TORE BERGSAKER

ke Lund-rapporten

fra Forsvaret, dels fra forskningsmidler.

Også Trond Bergh og Knut Einar Eriksen, som utgjør det andre regjeringsoppnevnte historikerutvalget, har nær tilknytning til Institutt for forsvarsstudier.

Disse historikerne har oppfattet seg som de fremste eksperter på Lund-kommisjonens historiske arbeidsfelt.

De kan derfor ha følt at det var sårt å bli holdt utenfor da Stortinget nedsatte Lund-kommisjonen, sier en av Dagbladet kilder.

Seips etterkommere

Den andre grupperingen har vært mer opptatt av arbeiderbevegelsens historie og ser seg selv som mer kritiske i forhold til makten og til den brede flertallsoppfatningen i utenriks- og sikkerhetspolitikken.

Flere av disse har avdøde Jens Arup Seip som forbilde. Han etablerte seg som laugets mest framtreddende Ap-kritiker

med sitt berømte essays fra 1963 «Fra embetsmannsstat til ett-partistat».

Blant dem som mer eller mindre motvillig bekjenner seg til denne gruppen er Rune Slagstad, Øystein Sørensen, Hans Fredrik Dahl, Trond Nordby, Nils Johan Ringdal, Berge Furre og Knut Kjeldstadli. De to siste arbeidet i Lund-kommisjonen.

Motarbeidet Lund

Konflikten kom for alvor til overflaten da historikerne rundt Riste i fjor høst nektet å gi Lund-kommisjonen innsyn i sitt materiale. De påberopte seg retten til å beskytte sine kilder. Kommisjonen fikk heller ikke se Holtsmarks rikholdige samling fra russiske arkiver.

I streng jurdidisk språkdrakt gjør Lund-kommisjonen det krystallklart at de synes at Berg og Eriksen nærmest har motarbeidet dem ved å bare utlevere et meget begrenset materiale:

«Kommisjonen har ikke ansett dette tilfredsstillende, men har – etter en samlet vurdering – avstått fra å gi historikerne (Berg og Eriksen, Red.anm.) pålegg om å avgi forklaring for kommisjonen og å utlevere dokumenter.»

Fakset til Moskva

Seinere la Olav Riste også hindringer i veien for at Lund-kommisjonen skulle få det samme innsynet i russiske arkiver som hans institutt hadde fått.

Olav Riste ønsker ikke å gi Dagbladet kopi av faksen han sendte til Moskva ved denne anledningen. Han ønsker heller ikke å kommentere Lund-rapporten nå. Riste forklarer sin tilbakeholdenhet med at han arbeider med rapporten om Forsvarets etterretningstjeneste på oppdrag fra Forsvarsdepartementet. Han frykter at kommentarer fra ham vil blandes sammen med dette arbeidet.